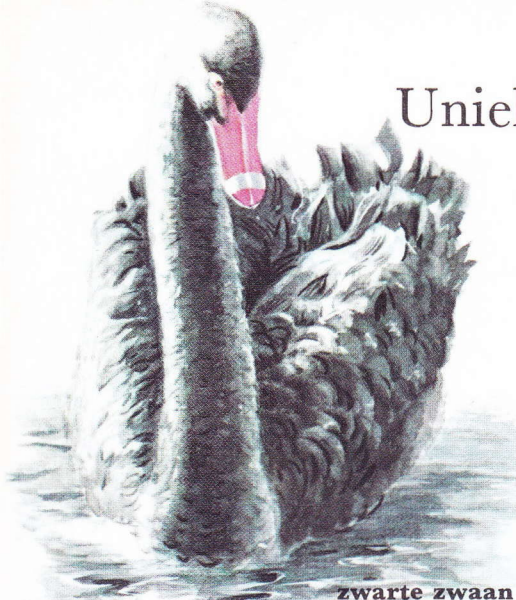

Unieke fauna en flora

zwarte zwaan

Wij mogen zeggen, dat Australië, over een grote oppervlakte, uitgesproken woestijnkenmerken heeft. Planten en dieren die in dit deel van het continent leven, moeten zich derhalve aan zeer harde levensvoorwaarden aanpassen.

De Australische flora en fauna vertonen een zeer typisch kenmerk: planten en dieren die elders onbekend zijn, treft men in Australië aan en sommige, die men er meende te zullen aantreffen, zijn er sedert lang verdwenen. Men is geneigd aan te nemen, dat Australië ongeveer 60 miljoen jaar gele-

den nog met Oost-Azië verbonden was, maar het is bijna zeker, dat het tijdens het begin van het Tertiair - omstreeks 50 miljoen jaar geleden - werd afgezonderd. De geleerden zijn het er aldus over eens, dat het planten- en dierenrijk in Australië de langste onafhankelijke ontwikkeling achter de rug heeft.

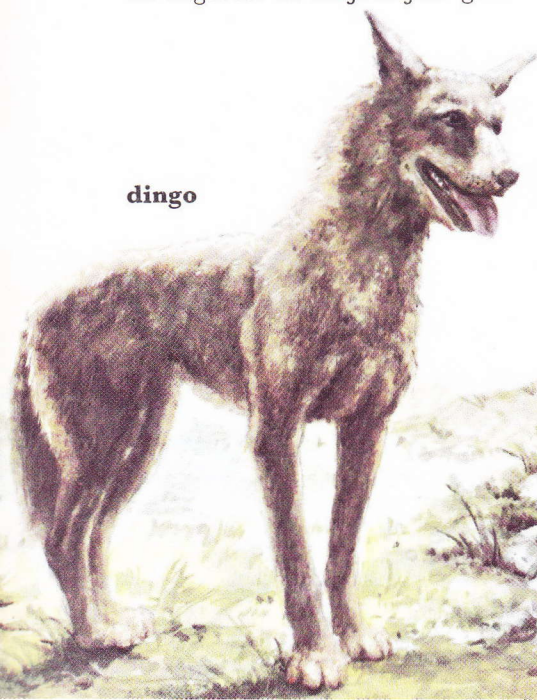
Zo is het te verklaren, dat men in dit continent verscheidene endemische soorten aantreft. Endemismen zijn plante- of diersoorten, die in een bepaald gebied ontstaan zijn, er altijd geleefd hebben en er nog immer voorkomen. Het zal je misschien verwonderen, dat er bij ons in Europa geen endemische plante- en diersoorten bestaan en ook niet in het reusachtige Azië ten noorden van de 30e breedtegraad. Je mag niet vergeten, dat onze gebieden niet zo heel lang geleden - namelijk in het Tertiair! - grondige wijzigingen ondergingen: er vormden zich gebergten en nadien in het Quartair kwamen de IJstijden. Hierdoor werd het klimaat in Eurazië grondig gewijzigd, wat natuurlijk zijn weerslag had op de flora en de fauna van dit werelddeel.

Zulks gebeurde niet in Australië en vandaar wellicht het voorkomen van endemische soorten. Zo treft men er meer dan 500 soorten eucalyptussen aan, naast acacia's en andere Myrtaceën. Het zijn altijdgroene houtgewassen, die bijzonder goed tegen de droogte bestand zijn. De euca-

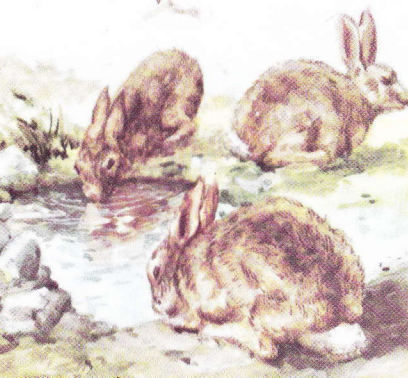
lyptus is een grote boom, die zeer snel groeit en vaak harshoudend is. De Zuidaustralische pepermuntboom wordt vaak 150 meter hoog en 10 meter dik: hij is derhalve wereldrecordhouder! Naast zijn duurzaam hout levert de eucalyptus harsen, oliën en looistoffen. Wij gebruiken eucalyptusolie als inhaleermiddel tegen verkoudheden en uitwendig tegen reumatiek en zenuwaandoeningen. In het binnenland en het middenwesten overheerst de desolate scrubvegetatie, die met haar hard gras of spinifex een reusachtig gebied overdekt.

Ook de Australische fauna telt merkwaardige endemismen. Australië is het continent van de buideldieren. Ze komen er in groten getale voor en worden er niet alleen door de grappige kangoeroes vertegenwoordigd. De buideldieren zijn zeer merkwaardige gasten: ze hebben buiten hun buidel met elkaar weinig of niets gemeen. Het zijn meestal zonderlinge dieren, omdat er in de regel iets aan ontbreekt, om ofwel op een knaagdier of op een roofdier te gelijken! De buidel is een benige vergroeiing van de buitenste schuine buikspier, waaraan een zak vastzit. Hierin leven voorlopig de onvoldragen jongen.

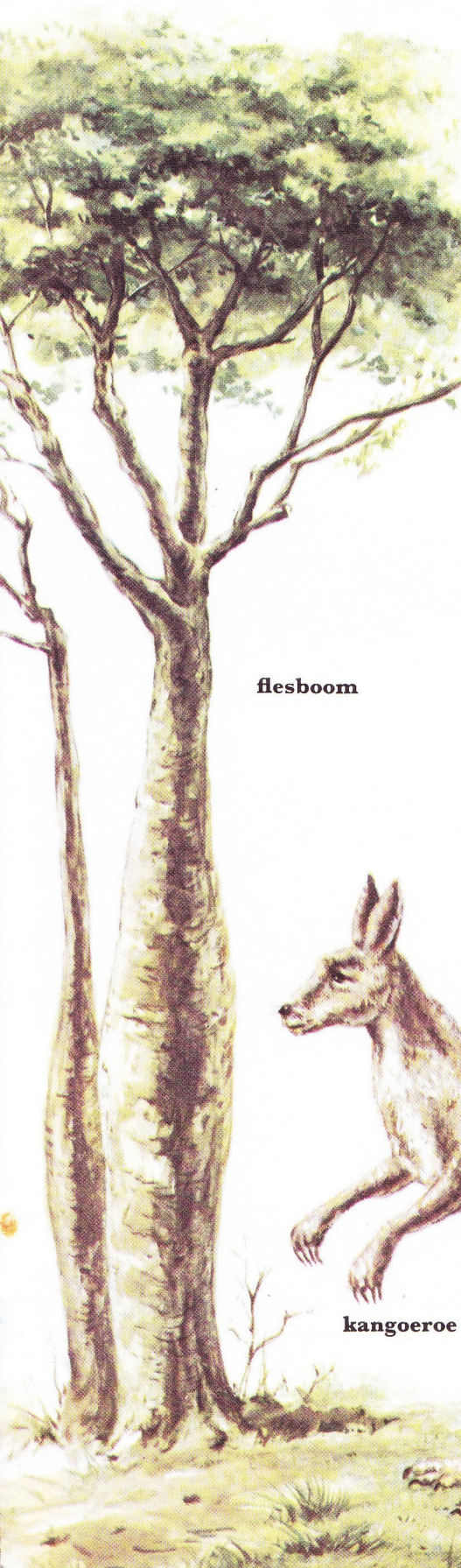
In Australië treft men uitzonderlijk veel soorten aan, die vaak met

dingo

emoe

flesboom

andere groepen zoogdieren verwant zijn: naast de kangoeroe leven er de buidelwolf, de buidelmarter, de buideleekhoorn, de buidelmuis, de buidelvos, de buidelbeer en de met de knaagdieren verwante wombat. Over de kangoeroe verneem je nog meer, want hij wordt door de inboorlingen zeer begeerd. Wellicht heb je ook al iets gehoord over die andere eigenaardige Australische vertegenwoordigers: de cloacadieren? Cloacadieren zijn zoogdieren, die echter verder niets met deze orde gemeen hebben, tenzij misschien de huid. Urine- en andere organen liggen, net als bij de vogels, in de cloaca, maar voor de rest doen ze in niets aan vogels denken! Daarnaast brengen ze, zoals de buideldieren, onvoldragen jongen ter wereld. Hier leven de plumpe, stekelige mierenegel en het vogelbekdier, dat door de inboorlingen wel eens watermol wordt genoemd, alhoewel zijn lichaam meer op dat van een bever dan van een mol lijkt. Het zwemt echter uitstekend, maar het kan ook goed graven! Het heeft een staart en zijn kleine hoofd vertoont warempel een eendesnavel....

Naast deze uitzonderlijke exemplaren zijn de kruipende dieren, waaronder veel giftige slangen, rijk vertegenwoordigd. Uitsluitend in dit continent leeft ook de

kangoeroe

Ongeveer 50 miljoen jaar geleden werd Australië als continent van Oost-Azië afgescheiden. Tot in de moderne tijd leefde het afgezonderd van de rest van de wereld. Wellicht is het daaraan te danken, dat de Australische flora en fauna zoveel endemische vertegenwoordigers tellen: de eucalyptus, het buideldier en het cloacadier. Tevens krioelt Australië van zwervende en vraatzuchtige dingo's en van wilde konijnen, die een werkelijke plaag zijn.

wilde hond dingo, het enige eigenlijke roofdier van Australië en de grootste vijand van de mens, om niet te spreken over de wilde konijnen (door de Europeanen ingevoerd), die het grondgebied overwoekeren en die men door het verwekken van de zeer besmettelijke myxomatose op grote schaal tracht uit te roeien.

stekelige Moloch of bergduivel